

Голові Комітету Верховної Ради
України з питань національної
безпеки, оборони та розвідки
Олександрю ЗАВІТНЕВИЧУ

Щодо реєстр. № 16104
від 25.09.2026

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 15 жовтня 2026 року (протокол № 155), розглянув проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" щодо пільгового обчислення вислуги років за період позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, реєстр. № 16104 від 25.09.2026, поданий народним депутатом України Завітневичем О.М. та іншими народними депутатами України (далі – законопроект).

Відповідно до пояснювальної записки *проект Закону розроблено з метою забезпечення справедливого врахування періоду позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України під час призначення пенсії за вислугу років та визначення її розміру для осіб, які мають право на пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб та запровадження для таких осіб додаткової соціальної гарантії – обчислення такого періоду з розрахунку один день позбавлення особистої свободи за три дні проходження служби.*

Для досягнення поставленої мети законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», згідно з якими:

1) особам з числа військовослужбовців (крім військовослужбовців строкової служби) рядового, сержантського, старшинського та офіцерського складу, іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, до вислуги років для призначення пенсії зараховується час позбавлення особистої свободи, факт якої встановлено у порядку, визначеному Законом України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей»;

2) на пільгових умовах особам із числа осіб, визначених пунктом 1 частини першої статті 2 Закону України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей» до вислуги років для призначення та визначення розміру пенсії зараховується один день позбавлення особистої свободи за три дні проходження служби.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює до законопроекту деякі зауваження.

Міністерство фінансів України зазначає, що реалізація акта матиме вплив на показники Державного бюджету України

Під час обговорення законопроекту члени Комітету звернули увагу на наступне:

1. У законопроекті пропонується передбачити пільгові умови призначення та визначення розміру пенсії для громадян *«із числа осіб, визначених пунктом 1 частини першої статті 2 Закону України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей»*. Водночас відповідна норма визначає виключно коло осіб, на яких поширюється дія зазначеного Закону (зокрема у вказаному пункті мова йде про осіб, які належать до складу сил безпеки і сил оборони України). Тобто, фактично, норма, на яку міститься посилання у законопроекті, визначає лише категорію громадян, які, маючи передбачені законом підстави, *можуть претендувати на прийняття відповідною Комісією рішення про встановлення факту позбавлення їх особистої свободи, але щодо яких такий факт ще не обов'язково встановлено*. Враховуючи зазначене, запропоноване у проекті положення доречно уточнити, передбачивши, що відповідна пільга застосовується до осіб, *стосовно яких вже встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України*.

2. Ключовою нормою законопроекту є положення щодо запровадження пільгових умов призначення та визначення розміру пенсії для осіб з числа військовослужбовців, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи. Водночас проект Закону не містить перехідних положень, спрямованих на врегулювання питань, пов'язаних із застосуванням відповідних пільгових умов до правовідносин, що виникли до набрання ним чинності (зокрема, не визначено, чи поширюватимуться запропоновані у законопроекті норми на осіб, яким пенсію уже призначено, та чи підлягатиме така пенсія перерахунку).

Попри наявність до законопроекту деяких зауважень народні депутати України зазначили, що запропоновані в ньому положення є позитивним кроком у напрямку посилення соціального захисту військовослужбовців, які були позбавлені особистої свободи. Запропоновані зміни сприятимуть підтримці державою осіб, які зазнали особливих випробувань під час захисту суверенітету

та територіальної цілісності України, а також забезпечать належне визнання їхнього внеску у боротьбу з державою-агресором через надання справедливих пенсійних пільг.

За підсумками обговорення Комітет ухвалив наступне рішення: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" щодо пільгового обчислення вислуги років за період позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, реєстр. № 16104 від 25.09.2026, поданий народним депутатом України Завітневичем О.М. та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Голова Комітету

А. ЗАДОРЖНИЙ

